

Els Centres d'Internament per a Estrangers (CIE)

*eufemismes i vergonyes de les realitats
del segle XXI*

Sumari

0. Introducció.....	4
1. Antecedents i legislació dels cics.....	6
2. La normativa dels cics versus la seva realitat.....	20
3. Les veus del CIE de zona franca.....	29
4. Una reflexió incòmode.....	30
5. Recull de premsa.....	32
6. Fonts interessants per consultar a la web.....	45

Aquest és un article que pretén donar a la llum una realitat incòmode i vergonyosa alhora, que assetja Europa. Avui en dia, quan els estats europeus presumeixen d'haver assolit en la seva plenitud l'estat democràtic, topem amb la realitat dels CIES, centres d'internament per a persones estrangeres de caràcter no penitenciari on es deté de forma cautelar o preventiva aquelles persones estrangeres no pertanyents a la UE que es troben en situació administrativa irregular –sense papers-. En aquests centres, les persones queden preses i privades de la seva llibertat mentre es regula la seva expulsió del país, durant un plaç màxim de 60 dies tal i com preveu la legislació vigent.

0. Introducció

El següent document s'estructura en set punts, que tenen la intenció de difondre: les realitats, normatives, antecedents, denúncies, reflexions, fonts d'informació i contrainformació, així com també reculls de premsa, amb un objectiu clar i transparent, que respon a la necessitat de donar a conèixer aquesta realitat que conviu a casa nostra, en ple segle XXI i que es caracteritza per restar oculta als ulls de la nostra societat. Per aquest motiu, la realització d'aquest treball té la voluntat d'obrir una porta a la informació que fins ara ha restat tancada-. També pretén ser un treball on es recullin diverses informacions, pertanyents a diferents àmbits –jurídic, periodístic, històric, documental- amb la voluntat d'agrupar-les i oferir un document que les inclogui ja que totes elles estan estretament relacionades.

En un primer punt s'exposen els antecedents de la creació dels primers CIES arreu de l'estat espanyol, juntament amb les primeres denúncies efectuades envers la gestió dels centres amb l'objectiu de donar un primer enfoc introductor i a l'evolució del caràcter històric d'aquests. Seguidament l'anàlisi es centra en l'existència i evolució del Centre d'Internament per a Estrangers ubicat a Catalunya, el qual s'acompanya per reculls de premsa que tracten sobre el CIE de la Verneda i la posterior ubicació d'aquest CIE a la Zona Franca, per tal de donar una informació més completa –en la mesura del possible- sobre el funcionament i la regulació d'aquest. El motiu de centrar-nos en el CIE situat a Barcelona és degut a la desinformació que pateix, doncs des dels informes oficials com pot ser l'informe CEAR que tracta sobre la situació dels centres d'internament per a estrangers a Espanya, no s'avalua el CIE ubicat a Barcelona. Aquest primer apartat conclou amb una breu síntesi sobre les modificacions i reformes que s'han esdevingut al llarg dels anys respecte la legislació dels CIES, així com també exposa els motius pels quals s'afirma que l'existència d'aquests centres representen una clara vulneració dels Drets Humans.

El segon apartat, que porta per títol *la normativa dels CIES vers la seva realitat* reflecteix, la vulneració dels drets dels estrangers interns als centres fets públics pel Ministeri de l'Interior. Aquesta declaració de drets es veu vulnerada a través de les denúncies que han fet públiques persones que han estat internes en CIES de l'estat espanyol i que han denunciat aquestes vulneracions a través de diversos mitjans i entitats.

Un tercer punt, que porta per títol, *les veus del CIE de Zona Franca*, pretén donar veu a aquelles persones internes al CIE de Barcelona, a través d'entrevistes que seran realitzades en aquest. Així com també, conèixer els punts de vista dels funcionaris que treballen en el centre d'internament, o fins i tot el seu Director General. Les dificultats però, de dur a terme aquestes entrevistes no han permès que almenys a dia d'avui es puguin incloure en el document, a mida que aconseguim els testimonis anirem actualitzant aquest apartat.

En quart lloc, es realitza una reflexió crítica sobre l'existència d'aquests CIES i la passivitat i desinformació que avui en dia, encara juguen un rol còmplice en la continuïtat de l'existència d'aquests centres.

Per acabar, es presenta un recull de premsa del qual se'n destaquen alguns articles publicats en diaris o fonts informatives digitals que fan referència als centres d'internament per a estrangers. Els articles seleccionats tracten diverses informacions dels CIES: articles que narren històries personals d'interns, comunicats d'entitats com SOS Racisme o un article que exposa la creació del nou CIE de Zona Franca i que conté algunes declaracions del seu Director General.

Finalment i sota el títol de *fonts interessants per consultar a la web* es presenten un seguit de links que permeten consultar a la xarxa: vídeos, pel·lícules, fotografies, blogs, documentals i pàgines de contra-informació a les que poder-se adreçar en el cas de desitjar-ho.

1. Antecedents i legislació dels CIES

La posada en marxa dels CIES a l'Estat espanyol i la seva evolució

Els antecedents d'aquests centres daten d'entre 1985 i 1990, fou en aquest període quan es varen posar en marxa els primers CIES que depenien –i depenen encara- de la Direcció General de la Policia del Ministeri de l'Interior.

És a l'any 1990 quan es registren les primeres denúncies vers aquests, les quals fan referència a la falta d'assistència sanitària i social, la precarietat de les instal·lacions, el maltractament als interns o les múltiples dificultats que tenen els familiars per a visitar els seus familiars presos en aquests centres. Però no és fins al 1994 quan es comencen a produir diverses mobilitzacions, encapçalades tant per part dels interns, com pels familiars i associacions de defensa dels Drets Humans. Les mobilitzacions, denúncies i queixes agafen força degut, en gran part, a la falta de reglamentació interna dels centres.

D'aquesta manera s'incentivà a que al 1999 es publicués l'Ordre Ministerial, la qual té com a objectiu regular el règim intern dels CIES, amb la finalitat de reduir i sufocar l'augment de les denúncies i mobilitzacions produïdes i frenar les irregularitats ja denunciades. És en aquest mateix any, quan el defensor del poble, emet diferents informes a fi de denunciar la situació que es viu en els CIES. Durant el període d'entre 1999 i 2006, les denúncies emeses per part de diverses organitzacions que reclamen i exigeixen una correcta regulació dels centres, més enllà de l'ordre Ministerial, continuà afluïnt.

No fou fins al 2007 quan des de la Secretaria d'Estat i Seguretat i la Direcció General de Policia i de la Guàrdia Civil del Ministeri de l'Interior, es va elaborar un procediment de normes de seguretat en les repatriacions i en el trasllat de detinguts per via aèria i marítima. El motiu d'aquesta normativa en les repatriacions, es va donar després de que es produïssin una sèrie d'expulsions massives d'immigrants, a través de la utilització de medis de contenció mecànica i protocols de sedació amb fàrmacs psiquiàtrics en els trasllats de interns dels CIES fins als aeroports, que van causar la mort d'un intern per asfíxia, tal com s'indica en l'informe CEAR¹.

¹ Informe CEAR INFORMACION CIE EN ESPAÑA, pp:53

L'any 2008 l'anomenada *directiva de la vergonya* va aprovar al Parlament Europeu, la directiva del retorn d'immigrants que establia condicions comunes per a l'expulsió i retenció temporal d'immigrants il·legals de països no comunitaris, promovent la tornada voluntària, i proposant un període de retenció de 6 mesos ampliable a 12 mesos més –fins a 18 mesos en total-, i la prohibició als expulsats de tornar a entrar a la Unió Europea durant cinc anys. Pel que fa al marc espanyol, la directiva suposà l'ampliació del període de retenció que passà de 40 a 60 dies.

Actualment a Europa existeixen 280 CIES, 11 dels quals els trobem a l'estat espanyol, i que estan sota la tutela del Ministeri de l'Interior. Actualment els CIES de l'estat espanyol són els següents:

- ALGECIRAS- La Pinyera (200 places)
- BARCELONA- Zona Franca (266 places)
- CEUTA- Ceti (450 places)
- FUERTEVENTURA- El Matorral (1200 places)
- MADRID- Aluche (244 places)
- MÀLAGA -Capuchinos (80 places)
- MELILLA- Ceti (480 places)
- MURCIA- Sangonera la Verde (60 places)
- PALMAS DE GRAN CANARIA- Barranco Seco (168 places)
- TENERIFE- Hoja Fría (328 places)
- VALENCIA- Zapadores (156 places)

El CIE de Zona Franca. Barcelona

Antecedents: El CIE de la Verneda

Es va inaugurar l'agost del 2006, anteriorment però estava ubicat a La Verneda. Va ser a l'any 1989 quan el Defensor del Poble va denunciar les males condicions de vida en què es trobaven alguns dels interns del centre en el CIE de la Verneda a Barcelona.

“Finalmente, merece destacarse que en la visita efectuada al centro de internamiento de extranjeros de Barcelona, algunos extranjeros estaban reclusos en celdas individuales, oscuras, las 24 horas del día, sin las mínimas condiciones de habitabilidad e, incluso, haciendo en ellas sus

necesidades, todo ello debido a la imposición de sanciones de régimen interno adoptadas por el responsable del centro sin haberlo puesto en conocimiento del juez. La medida de aislamiento es una grave medida de restricción de la libertad permitida en estos centros que debe ser dictada en circunstancias excepcionales por la autoridad judicial, a cuya disposición se encuentran estas personas. Expuestas estas consideraciones a las autoridades competentes, se nos participó el levantamiento inmediato de estas medidas.”²

L’any 2004 l’aparició de diverses denúncies per part del Síndic de Greuges van evidenciar, la necessitat del tancament del Centre de la Verneda, la manca manteniment, salubritat i les males condicions de vida en aquest eren uns dels arguments més destacats per exigir-ne el seu tancament.

“Condicions precàries per a les persones que ingressen al Centre de la Verneda El Síndic va visitar el Centre d’Internament d’Estrangers de la Verneda amb l’objectiu de fer el seguiment d’una queixa rebuda sobre el tracte que es dona als internats i les presumptes condicions de precarietat i insalubritat que caracteritzen el centre. La primera conclusió de la visita és que convé substituir aquest centre per unes instal·lacions més modernes i àmplies. Mentre això no sigui possible, el Síndic proposa un seguit de recomanacions a la delegació del Govern a Catalunya per millorar-ne diferents aspectes, com l’estat d’higiene de les cel·les i la comoditat dels matalassos. També proposa que els interns puguin gaudir d’alguna activitat ocupacional durant l’estada al centre i que en el moment d’ingressar-hi se’ls proporcioni un lot d’higiene bàsic³”.

“ D’altra banda, les policies locals i la policia de la Generalitat, i també els altres cossos i forces, han de tenir la cura suficient de tractar els immigrants amb la correcció necessària, tant pel que fa a la detenció com a la instrucció de diligències en el procés de la investigació. Sobre aquesta qüestió volem remarcar que el 13 de desembre passat el Síndic va visitar el Centre d’Internament d’Estrangers de la Verneda, arran de la queixa 3666/04, relativa a la disconformitat amb el tracte que presumptament es dona i les condicions de precarietat i insalubritat en què es manté les persones que hi

² DEFENSOR DEL PUEBLO Informe anual 1989 y debates en las Cortes Generales, pp: 94

³ SINDIC MEMÒRIA 2004, ALTRES DRETS CONSTITUCIONALS I ESTATUTARIS, pp: 24

ingressen. Sens perjudici d'un estudi més aprofundit, cal ja avançar com a primera conclusió de la visita que convindria que aquest centre fos substituït per una o més instal·lacions més modernes i amb capacitat suficient per a totes les persones que l'han d'ocupar. Així mateix, la presència d'educadors dinamitzadors de la vida interna del centre és imprescindible, tant com la intervenció d'altres professionals dels àmbits de la sanitat, el treball social i la psicologia⁴.

De nou, el CIE de la Verneda va ser denunciat pel Defensor del Poble l'any 2004 per les seves precàries condicions, tal i com podem comprovar en la redacció de la següent declaració publicada a la revista del *Defensor del Pueblo*.

“El CIE de La Verneda, en Barcelona, ha recibido varias visitas de la Institución desde que entró en funcionamiento. Su capacidad teórica máxima es de 111 personas y está previsto sustituirlo el próximo año por un centro de nueva construcción. Esta sustitución resulta imprescindible a la vista de la poca idoneidad de las actuales instalaciones para llevar a cabo una privación de libertad en condiciones adecuadas⁵.”

El CIE situat en el complex policial de la Verneda es trobava en el subterrani de la comissaria de policia, del qual se'n destacava la manca de ventilació adequada i la mala gestió de l'anomenat règim de visites – qualificat com a pitjor que en les presons- degut que per a realitzar una visita a un intern era necessari fer cua i “agafar torn” a les 5 del matí, per a poder visitar a un intern durant un màxim de 10 minuts entre les cinc i les set de la tarda. Tenint en compte que al llarg d'un dia només eren admeses 7 visites i el nombre d'interns era proper al centenar –fins i tot superior- molts dels interns no podien mantenir cap comunicació amb els seus familiars o amics. D'aquesta manera, en gran mesura, se'ls privava de mantenir comunicació amb els seus companys, familiars o amics.

El dimecres, 18 de maig de 2005 el CIE de la Verneda va patir una fuga de 23 immigrants, els fets van succeir de la següent manera, tal i com van informar els mitjans de comunicació que se'n van fer ressò.

“Un grup de 23 immigrants es fuga del centre d'internament de la Verneda. Un grup de 23 immigrants sense papers, la majoria magribins,

⁴ SÍNDIC - INFORME AL PARLAMENT 2004, pp:363

⁵ *El defensor al día, la revista del defensor del pueblo en España*. Diciembre 2005 nº12 pp:15

van fugir diumenge passat a la tarda del centre d'internament per a estrangers (CIE) de la Verneda de Barcelona «per una porta en mal estat», segons van explicar fonts de la investigació. La fuga massiva va passar quan 23 interns es van escapar escalant un dels murs del centre després de travessar una porta trencada que comunicava amb el pati del centre d'internament de la Verneda. Les mateixes fonts van explicar que el cos estatal de policia va reforçar les mesures de seguretat per localitzar els fugitius. Fruit d'això, dilluns se'n va detenir un i la policia espera detenir la resta en les pròximes hores. Les instal·lacions de la Verneda han estat recentment motiu de protestes de veïns, que es queixen de les deficiències del centre i asseguren que s'hi vulneren els drets humans. El Síndic de Greuges també va detectar-hi mancances durant una visita de representants d'aquesta institució el 14 de desembre passat. Recentment, el delegat del govern espanyol a Catalunya, Joan Rangel, va admetre «deficiències» i va explicar que en el termini d'un any estarà llest el nou centre de la Zona Franca.”⁶

El CIE de Zona Franca:

La creació del nou CIE a la Zona Franca, d'una banda fou entesa per l'Administració com a una gran millora en les condicions de l'internament, d'altra banda però, va rebre el rebuig per part de molts col·lectius degut a la seva ubicació, entesa com a estratègica amb l'objectiu de procurar-ne la seva invisibilitat, per aquest motiu el CIE passava a instal·lar-se en una zona aïllada dels nuclis de població i de difícil accés, en el complex industrial de Zona Franca. En paraules del director del CIE de Zona Franca, Miguel Ángel Prieto en unes declaracions al diari, el Periódico el diumenge 23 de Juliol de 2006, les noves instal·lacions estaven dissenyades *“para intentar que la estancia de los extranjeros sea lo más grata posible”*.

El recinte, amb capacitat per a 220 persones compta actualment amb 46 cel·les de les quals, dues són destinades a famílies. Existeixen dues zones diferenciades: en una d'elles hi estan interns els homes i en l'altra les dones, cada zona compta amb banys, un menjador, habitacions o més ben dit cel·les i pati interior. Les “habitacions” tenen capacitat per a 12 o 8 persones, en funció de l'espai d'aquestes -25 i 16 metres respectivament-. Les instal·lacions també

⁶ Font: Vila Web, http://www.vilaweb.cat/www/elpunt/noticia?p_idcmp=1293346

compten amb les anomenades cel·les d'aïllament o de càstig, en les quals es pot tancar de forma "cautelar" i intemporal a un intern.

L'accés a l'interior del centre es controla mitjançant el tancament electromagnètic de portes –individual o general- que s'efectua des de la sala de control. Les visites de familiars o amics, es realitzen en l'horari de 5 a 7 de la tarda i es realitzen a través d'una mampara de separació i sota control/vigilància policial.

D'altra banda, tampoc existeix un registre dels interns que compti amb els noms i cognoms dels immigrants presos en el CIE –l'argumentació aquesta vegada es deu a la dificultat de pronunciar els noms estrangers dels interns i a la voluntat policial de mantenir l'anonimat dels interns del centre perquè en el cas de que puguin sortir d'aquest no quedi "tacada" la seva imatge- d'aquesta manera cada un dels interns respon a un número. En cas de visita doncs, els familiars han de demanar visitar al número d'intern al qual respongui el seu marit, fill, familiar o amic.

Des de la seva posada en marxa, el CIE de Zona Franca ha estat protagonista de més d'un episodi que ha transcendit en els mitjans de comunicació. A l'octubre de l'any 2007 es va produir una fuga massiva de 36 interns del centre, després d'una revolta interna dins els CIE en la qual van participar els 150 interns.

Des de Vila Web es feien ressò de la notícia i s'ampliava la informació de la fuga del CIE exposant-ne també les condicions de l'internament.

"Gran evasió a la Zona Franca 36 immigrants protagonitzen una fuga massiva al centre d'internament d'estrangers de Barcelona.Efectius del Cuerpo Nacional de Policía, la Guàrdia Urbana i els Mossos d'Esquadra busquen 26 dels 36 immigrants que dijous van protagonitzar una fugida massiva del centre d'internament d'estrangers (CIE) de la Zona Franca. Com a La gran evasió , la pel·lícula de John Sturges protagonitzada per Steve McQueen i James Garner, van participar en l'intent una cinquantena dels 170 interns que hi havia al centre. El dispositiu de seguretat no va impedir que 36 d'ells s'escapessin, malgrat que deu van ser detinguts hores després. Per als que van aconseguir fugir, un jutge ha dictat ordre de crida i cerca.

No són delinqüents, sinó immigrants que van entrar al país de manera irregular i que es troben confinats al centre en espera que un jutge ordeni la seva repatriació, un procés que pot trigar fins a quaranta dies. Dijous, a un

quart d'onze de la nit i segurament presos de la desesperació, una part dels 170 interns que hi havia al CIE van protagonitzar un intent de fuga massiva que es va acabar amb 36 d'ells –la majoria ciutadans de països àrabs– al carrer. Per fugir, van esbotzar a trompades la porta principal i van escalar la tanca exterior del recinte davant la impotència dels policies destinats a la vigilància del recinte. Malgrat la tensió, ningú va resultar ferit.

Immediatament després, els Mossos d'Esquadra i la Guàrdia Urbana es van incorporar al dispositiu per trobar els detinguts, que va aconseguir capturar vuit fugitius i retornar-los al centre d'internament. La recerca intensiva es va desactivar a primera hora del matí, després que el jutge de guàrdia dictés una ordre de crida i cerca per als 26 restants, dos dels quals van ser detinguts al migdia.”

«AIXÒ NO ÉS CAP PRESÓ» Ahir, fonts del CNP van treure importància a la fuga per l'escàs perill que representen les persones que la van protagonitzar. «Això no és cap presó, i les mesures de seguretat no són les mateixes que les d'un centre penitenciari», van indicar. Les mateixes fonts van negar-se a facilitar dades sobre la quantitat de policies destinats a la vigilància del CIE. Tampoc la delegació del govern de l'estat va oferir ahir cap mena de detall sobre el cas.

Sí que va transcendir la quantitat d'interns –170– que hi havia al centre d'internament, que té capacitat per a 200 persones i que, segons van assegurar fonts del CNP, «està molt lluny d'estar col·lapsat».⁷

Però, el CIE de Zona Franca de Barcelona també fou notícia als mitjans de comunicació, lamentablement, degut a la mort d'un jove intern al centre, les causes de la mort van indicar que es tractava d'un suïcidi. Des de SOS Racisme Catalunya es va denunciar aquest trist succés a través del següent comunicat:

Denunciem la mort d'un noi al Centre d'Internament per a persones estrangeres de Zona Franca

Segons hem conegut aquest matí, un noi ha mort al Centre d'Internament per a persones Estrangeres (CIE) de la Zona Franca de Barcelona. Ens hem

⁷ Font: Vila Web, http://www.vilaweb.cat/www/elpunt/noticia?p_idcmp=2607067

assabentat d'aquest fet a través de diverses trucades que hem rebut de persones també retingudes al mateix CIE i familiars d'altres interns els que han informat perquè en féssim difusió.

Segons el relat d'aquests testimonis, aquest noi es trobava retingut al CIE pendent de l'execució d'una ordre d'expulsió, des de feia 20 o 30 dies, i que actualment estava en aïllament. Aquestes persones denunciaven també agressions per part dels funcionaris i amenaces del Director del centre. Davant aquests fets, i sempre segons la seva versió, un grup de persones ha iniciat una vaga de fam en protesta del maltractament que pateixen.

Al llarg del matí hem fet tot tipus de gestions per intentar conèixer més detalls dels fets i poder verificar la informació. Però donada la situació de manca de transparència que envolta el CIE ens ha estat impossible. En aquest procés hem aconseguit contactar amb el director del centre, que ha refusat a donar-nos cap informació i ens ha derivat a Jefatura de Policia Nacional. I des del Gabinet de Premsa d'aquesta, ens han confirmat la mort per suïcidi, segons la versió oficial, d'un home de 22 anys aquesta matinada al CIE de Zona Franca⁸.

Barcelona, 13 de maig del 2010

SOS Racisme-Catalunya

El diari El País, també va donar ressò de la notícia en un article publicat el 14 de maig de 2010, que s'exposa a continuació:

“Un joven muere en un centro de extranjeros tras pasar 20 días retenido. Un marroquí de 22 años murió ayer en el centro de internamiento de extranjeros (CIE) de la Zona Franca de Barcelona. Según las primeras investigaciones, el joven inmigrante se suicidó en las dependencias policiales de madrugada. SOS Racismo, sin embargo, exigió ayer que se investigue el fallecimiento y que, si procede, se depuren responsabilidades.

La víctima se encontraba en el centro desde hacía tres semanas, pendiente de una orden de expulsión a Marruecos por hallarse en España en situación irregular. La entidad, que entre otras cosas defiende los derechos de los extranjeros, apuntó que el joven se encontraba en situación de "aislamiento" y sugirió que diversos internos están ahora en huelga de hambre en protesta

⁸ Extracte del comunicat emès per SOS Racisme, que es pot consultar complet a l'adreça següent : <http://www.sosracisme.org/accions/comunicat.php?doc=210&cat=0>

por la muerte del joven. Este extremo, sin embargo, fue rechazado por la Jefatura Superior de Policía de Cataluña.

Algunos internos contactaron con sus familias para que estas explicaran la historia, que ayer llegó a oídos de SOS Racismo, que denunció la "falta de transparencia" que envuelve al CIE y aseguró que el director del centro, Miguel Ángel Prieto, no quiso facilitarles ninguna información del suceso.

La entidad aprovechó para arremeter contra la existencia de los centros de internamiento, donde "las personas están retenidas en situación de indefensión" y "se vulneran derechos fundamentales". A juicio de SOS Racismo, el "secretismo" de estos lugares "propicia vulneraciones y abusos" contra las personas que, aunque no están formalmente detenidas, no pueden deambular libremente y permanecen allí retenidas hasta que son expulsadas o, si eso no es posible, puestas en libertad⁹.

Posteriorment a la mort del jove en el CIE de Zona Franca, els interns del centre varen iniciar una vaga de fam per a denunciar les males condicions en les que es trobaven. El diari El Punt, informava així de la vaga de fam en la següent notícia publicada el 06 de juny de 2010.

“ Interns del centre d'internament d'estrangers, en vaga de fam per denunciar abusos policials. Segons l'associació Drets i Papers per a Tothom, el 80% dels interns la segueixen. Els immigrants del centre d'internament d'estrangers (CIE) de la Zona Franca de Barcelona han començat una vaga de fam per denunciar que són víctimes d'abusos policials, segons ha denunciat l'associació Drets i Papers per a Tothom. La vaga, segons l'associació, té un seguiment del 80% dels interns i va sorgir arran del malestar creat per la mort d'un jove al centre al maig. La Policia Nacional ha desmentit categòricament aquestes acusacions i nega que hi hagi una vaga de fam al centre.

El 13 de maig un jove marroquí de 22 anys va morir al centre d'internament d'estrangers (CIE) de la Zona Franca. El noi hi estava reclòs des de feia uns vint dies (hi poden estar un màxim de 60) i va aparèixer mort a la seva habitació. La comissió judicial que va fer l'aixecament del cadàver va certificar que el noi s'havia suïcidat. Ara bé, SOS Racisme va assenyalar que

⁹Font El País:
http://www.elpais.com/articulo/cataluna/joven/muere/centro/extranjeros/pasar/dias/retenido/elpepiesp/cat/20100514elpcat_7/Tes

el jove podria haver estat víctima d'agressions dels funcionaris. La mort del jove marroquí va crear malestar al centre. «La situació és la més crítica dels últims anys», va assegurar ahir un membre de l'associació Drets i Papers per a Tothom. L'associació calcula que entre uns 150 i 180 interns estarien secundant una vaga de fam per protestar que hi ha agressions al centre, que els amenacen de deportar-los si no aturen la vaga i que els prohibeixen l'accés al telèfon i als seus diners. Segons un portaveu de la Policia Nacional, les acusacions d'abusos policials «són falses i tendencioses». «A vegades hi ha interns que deixen de menjar un àpat en senyal de protesta per la situació que estan vivint, però després es compren menjar a les màquines expenedores. No es pot dir que s'està fent una vaga de fam si no es fa de manera continuada i sense deixar de menjar.» Tot i així, segons el portaveu policial, sempre es fa un seguiment dels interns que protagonitzen protestes aïllades.¹⁰

Modificacions i reformes en la legislació dels CIES

Els CIES doncs, es varen crear a partir de la primera llei d'estrangeria, la llei orgànica (LO) 7/1985, que data de l'1 de juliol de 1985 sobre els Drets i Llibertats dels estrangers a Espanya.

La llei d'estrangeria però, s'ha anat modificant al llarg dels anys, patint certes transformacions a partir de la creació de noves lleis orgàniques que han anat perfilant els procediments d'internament: (LO) 4/2000 de l'11 de gener –article 62– sobre els drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social, la qual fou reformada per la llei orgànica 8/2000

Al mateix temps, la (LO) 4/2000, fou modificada per la (LO) 11/2003 que data del 29 de setembre. Posteriorment, la llei orgànica 14/2003 del 20 de novembre modificava en el seu article primer la llei orgànica 4/2000 i en el segon article reformava l'apartat primer sobre la llei orgànica 8/2000.

¹⁰ Font: El Punt, <http://www.elpunt.cat/noticia/article/24-puntdivers/4-divers/179232-interns-del-centre-d'internament-destrangers-en-vaga-de-fam-per-denunciar-abusos-policials.html>

Aquesta modificació constituïda en la (LO) 14/2003 incloïa entre d'altres, la regulació dels drets i deures dels estrangers interns, l'adopció de mesures de seguretat en els centres i el funcionament i règim interior d'aquests.

La llei orgànica sobre els drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social, com hem pogut observar ha patit al llarg de la seva entrada en vigor diverses modificacions i reformes, però de totes les modificacions en cal destacar la reforma elaborada pocs mesos després de l'entrada en vigor de la (LO) 4/2000 a través de la llei orgànica 8/2000 del 22 de desembre, i per la qual que es van presentar diversos recursos d'inconstitucionalitat que van ser admesos pel Tribunal Constitucional en les respectives sentències -236/2007 i 259/2007- doncs en un dels articles aprovats en la reforma, la llei imposava als estrangers per a l'exercici dels drets fonamentals de reunió, associació, sindicació i vaga, la necessitat de tenir residència legal a Espanya, quan la constitució entén aquests drets com a universals i que per tant són drets que no estan sotmesos a l'adjudicació de nacionalitat espanyola.

Actualment, el marc jurídic es basa en la reforma de la llei orgànica 2/2009 que data de l'11 de desembre i destaca per la incorporació en l'ordenament jurídic de les normes comunitàries que afecten al dret d'estrangeria dels estats europeus. D'aquesta manera, apareix en la regulació de la llei, un nou marc normatiu europeu comú en matèria d'immigració, i per tant recull en la legislació el Pacte Europeu sobre Immigració i Asil aprovat en el consell europeu el 16 d'octubre de 2008 que fou firmat pels 27 països membres de la Unió Europea.

Es van incorporar doncs, a les anteriors reformes i modificacions de la llei 4/2000 de l'11 de gener: les directives dels consells europeus aprovats anteriorment que es recullen en la llei orgànica 2/2009. El motiu d'aquesta reforma és argumentat en la redacció del preàmbul de la modificació de la llei orgànica.

- *Tres son las causas que justifican la reforma que se propone de la Ley Orgánica 4/2000, de 11 de enero, en su redacción actual:*

- 1. La necesidad de incorporar a dicha Ley Orgánica la jurisprudencia del Tribunal Constitucional, dando para ello una nueva redacción acorde con la Constitución, a los artículos de la misma que se han declarado inconstitucionales.*
- 2. La necesidad de incorporar a nuestro ordenamiento jurídico, a través de la indicada Ley Orgánica, las Directivas europeas sobre*

inmigración que están pendientes de transposición o que no se han transpuesto plenamente.

La necesidad de adaptar la referida Ley Orgánica a la nueva realidad migratoria en España, que presenta unas características y plantea unos retos diferentes de los que existían cuando se aprobó la última

Els CIES: Centres on es vulneren els Drets Humans

Els CIES suposen una clara vulneració dels drets humans que declaren: *qualsevol persona pot prevaler-se de tots els drets i de totes les llibertats que la declaració proclama, sense cap distinció de raça, color, sexe, llengua, religió [...] Hom no farà tampoc cap distinció fonamentada en l'estatus polític, administratiu i internacional del país o territori del qual depengui jurídicament la persona, tant si es tracta d'un país o territori independent, com si està sota la tutela, encara que no sigui autònom o que estigui sotmès a qualsevol limitació de sobirania¹¹.* D'aquesta manera l'existència dels Centres d'Internament per a Estrangers, suposen una clara i greu vulneració dels articles aprovats per l'Assemblea General de la Declaració Universal dels Drets Humans, que es presenten a continuació.

Article 3: Tot individu té dret a la vida, a la llibertat i a la seguretat de la persona.

Article 6: Tothom i en tot lloc té dret al reconeixement de la pròpia personalitat jurídica.

Article 7: Tothom és igual davant la llei i té dret d'obtenir-ne la mateixa protecció contra qualsevol discriminació que violi la present declaració contra tota provocació a una tal discriminació.

Article 8: Tota persona té dret a un recurs efectiu prop de les competents jurisdiccions nacionals, contra aquells actes que violin els drets fonamentals reconeguts per la constitució o la llei.

Article 9: Ningú no pot ser arrestat, detingut ni exiliat arbitràriament.

Article 15: Tot individu té dret a una nacionalitat. Ningú no pot ésser privat arbitràriament de la seva nacionalitat ni del dret a canviar de nacionalitat.

¹¹ Article 2 de la Declaració Universal dels Drets Humans

Article 13: Tota persona té dret a circular i a escollir el seu lloc de residència a l'interior d'un estat. Tota persona té dret a abandonar qualsevol país, àdhuc el propi, i a retornar-hi.

Vulneració que es veu, encara més afectada a partir de l'aprovació per part de l'anomenada *directiva de la vergonya*, del text sobre la directiva del retorn d'immigrants la qual, a més de vulnerar els drets humans anteriorment esmentats, dóna fe de les múltiples cares que assumeixen, sobretot en temes d'immigració, els estats espanyol i europeus, que d'una banda presumeixen de garantir la igualtat de drets, de ser exemplars estats democràtics, grans defensors dels valors jurídics i socials de l'estat de dret, de les llibertats individuals, del respecte vers les persones; i de l'altra, aproven lleis i iniciatives discriminatòries i inhumanes que atempten directament contra la dignitat humana, reforçant la idea de l'Europa de la fortalesa i aprovant polítiques que pretenen perseguir, empresonar i expulsar persones immigrades en situació irregular, reduint en definitiva els drets legals d'aquests col·lectius, i condemnant-los a un futur incert, presos pels estats i tractats com a mercaderies que poden ser confiscades i retornades quan "ja no els serveixen".

Tristament però, la realitat dels CIES és aquesta: la discriminació, la presa de llibertat, el genocidi ideològic de la integritat humana, el menyspreu, la vulneració dels drets humans que són UNIVERSALS, el patiment, l'angoixa, el desconcert de les PERSONES preses a mans dels estats, la degradació del tracte humà. En definitiva, LA INJUSTÍCIA i incredulitat que desperta tenir coneixement d'aquesta atrocitat i no poder fer res més que intentar donar-ho a conèixer.

2. La normativa dels CIES vs la seva realitat

A continuació es contraposen d'una banda, els drets dels estrangers que es troben internats en els CIES –publicats a la pàgina web del ministeri de l'interior- i de l'altra, les denúncies emeses per persones internes en aquests centres, les quals han estat recollides en el llibre: *Voces desde y en contra los centros de internamiento de extranjeros*, declaracions i denúncies provinents dels interns del CIE d'Aluche (Madrid) o bé declaracions i denúncies publicades en d'altres fonts¹².

Drets dels estrangers interns, segons el ministeri:

a) Dret a ser informat de la seva situació.

A continuació, es presenta el testimoni d'en Cristian, un home colombià detingut a l'octubre de 2008 i internat al CIE d'Aluche, Madrid. És en la seva declaració, on podem comprovar que precisament en Cristian no va ser informat de la seva situació per part de la policia quan aquest va ser detingut, així com tampoc ho va ser, en arribar al centre.

“Me llamó por el nombre [un policía], y le dije: “Sí, soy yo”. Y me dijo: “Necesito saber si usted va a firmar”. Y yo le dije qué es lo que iba a firmar. Él me dijo que *usted tiene un decreto de expulsión, ¿va a firmar o no?* Y entonces yo le dije que no, que yo no iba a firmar ningún papel sin saber qué decía el papel. Y él me dijo: “Ah, bueno”, ya no más, y salió. Y antes yo le dije: “Señor, yo tengo derecho a hablar con mi abogado”. Y él salió riéndose y no me dijo nada.

“Y yo no sabía qué era el decreto ni nada, ya allí una persona me explicó y me dijo que si tenía decreto, era que tenía que esperar a hacer un juicio. Ahí me di cuenta de qué era el decreto de expulsión. En Aluche no me habían dicho nada, sólo si lo firmaba o no, pero no me dijeron qué era. Y, allí, un chico, un brasilero fue quien me explicó. Que tenían que hacerme un juicio para ver si el juez decidía, si me quedaba o me expulsaban, dependiendo de si trabajaba, de si tenía algún familiar [...]”.

¹² En aquest cas es publicarà la font juntament amb la declaració.

D'altra banda, també trobem el testimoni de la Teresa, una boliviana detinguda al gener del 2009; en aquest cas, la Teresa no va ser informada de la resolució del seu cas, així com tampoc va estar-ne informat el seu advocat d'ofici:

"Después de llevar ya en el CIE 34 días, me llegó la orden de expulsión. Era viernes por la tarde, la tuve que firmar sin que me dejaran tiempo para leerla y sin poder ponerme en contacto con el abogado de oficio, que estaba ya preparando el recurso de desinternamiento, al estar próximo a cumplirse el plazo máximo de los 40 días en el CIE. El sábado, a la hora de la comida, me llamaron para llevarme al aeropuerto."

b) Dret a que es vetlli pel respecte a la seva vida, integritat física i salut, sense que puguin en cap cas ser sotmesos a tractes degradants o a maltractaments de paraula o d'obra i a que sigui preservada la seva dignitat i intimitat

"Ahí adentro vivimos tanta gente que parecemos gente empaquetada, porque dormimos una encima de otra, no hay espacio para dormir, no hay mesas para comer, no hay cubiertos a veces para comer. [María, ecuatoriana, detenida en noviembre de 2007]"

"Mi experiencia en el centro de internamiento es triste; estaba en una prisión, donde los guardias me gritaban sin ningún respeto con un sentimiento de racismo, no contábamos con asistencia médica, no les interesa nuestra persona como ser humano, su fin único es solo el de expulsarte, recibimos amenazas de llamar a antidisturbios para que nos intervengan supuestamente por desorden y por hacer los reclamos del trato que recibimos". [Anònim. ex-intern del CIE Zona Franca-BCN]¹³

"Denunciamos por el maltrato físico y psicológico del interno argelino A. K a los guardias. Entraron en su celda sobre las 2.30 de la madrugada, lo levantaron de mala manera y sin motivo lo empujaron y golpearon, partiéndole la muñeca y el brazo. Su número es el 21, está incomunicado y aislado." [Carta denuncia de internos del 8 de febrero de 2009].

¹³ Font: AJINTEM

“La gente, la gente, la gente no puede ir al baño a veces, nos encierran, nos bajan [...] nos bajan, abajo, en un salón que solamente es para 50 personas, y hay 128 personas, no nos dejan salir afuera, pasan muchas cosas. La gente está sufriendo acá. Y encima los policías nos dicen que mejor estamos acá que en la calle, cuando nosotros en la calle tenemos trabajo, tenemos familia, este..., y comemos mucho mejor que acá, no nos dan agua con sal.” [Javier, argentino, detenido en diciembre de 2007, Radio Almenara, programa Sin fronteras].

“Llegan siempre mujeres embarazadas, llegan a cada rato. Mujeres deportadas con todos los niños. Llegan, traen los niños y los deportan. Yo pensaba que las mujeres embarazadas no eran deportadas, pero sí, son deportadas. Y esa chica no tenía nada, ni delincuente ni nada. La tuvieron ahí cuarenta días y su niño nació aquí, lo que pasó es que no le había salido el permiso, parece, de los papeles del niño y ella fue deportada [...] Y así un montón de mujeres embarazadas.” [Esther, hondureña, detenida en noviembre de 2008].

“Hay una chica aquí que lleva un mes, le hicieron cesárea, ha tenido su bebé y la tienen aquí encerrada y ¡eso es injusto!” [María, ecuatoriana, Radio Almenara, programa Sin fronteras, noviembre de 2007].

“Y tengo una mujer embarazada de ocho meses, faltan veinte días para que dé a luz y llevo aquí quince días sin derechos. Nosotros no somos delincuentes, aquí somos presos por papeles [...]. [Tiago, brasileño, detenido en mayo de 2008].

“Era el domingo por la noche... estábamos durmiendo en la habitación y a las doce de la noche o un poco más entró de pronto un policía en la habitación. Iba con su uniforme. Empieza con gritos de “cojones, cojones, tu puta madre...”. La luz estaba apagada. El entró con una linterna y se puso a iluminar a la gente a la cara y todo el cuerpo...” “Sin que nadie le diga nada empieza a pegar con la porra todos. A uno le decía: “Pégame, pégame, cojones, pégame.... Y le empujaba para que le pegase...” [Entrevista a H.A. (Argelia), intern del CIE de València]¹⁴

“Nadie quería hablar con él. Así que agarra la porra que había dejado en el suelo y empieza a pegar a todos como si fuéramos animales. Es como una vara metálica, una vara extensible...duele muchísimo... Una persona que estaba enferma de los riñones gritaba y lloraba como un niño... Fueron como diez minutos, hasta que se

¹⁴ Font: Informe CEAR, 2009

cansó. Luego recogió su camisa, cerraron la puerta y se fueron riendo..." [Entrevista a A.J. (Argelia), intern del CIE de València]¹⁵

c) Dret a que es faciliti l'exercici dels drets reconeguts per l'ordenament jurídic, sense més limitacions que les derivades de la seva situació d'internament

"Yo estaba en la calle y me cogieron. Me metieron en un calabozo dos días y no me llevaron nunca ni un abogado ni nada, solamente el abogado de oficio cuando me llevaron al juez, para que el juez determinara lo que iban a hacer conmigo, y lo vi cinco minutos y ni hablé con él ni nada..., y de ahí me trajeron aquí. Me dijo el abogado que podían esperar 40 días y que podía meter tres recursos, pero yo hasta ahora sólo he metido uno, porque el otro hay que meterlo al mes, pero a mí ya me mandaron a volar" [María, ecuatoriana, Radio Almenara, programa Sin fronteras, noviembre de 2007].

d) Dret a rebre assistència mèdica i sanitària adequada i a ser assistits pels serveis d'assistència social del centre

"Fui al médico, le dije lo que tenía y el médico a dos metros, no permite que tú te acerques, porque incluso comprobé cuando él veía la silla que yo me iba a acercar, se alejó. Tienen distancia, en el médico hay una raya en el suelo para que no te acerques a la mesa, para separar la distancia. Ahí me di cuenta, guardaba distancia." [Manuel, dominicano, detenido en febrero de 2009].

"Como muchas de mis compañeras estuve con gripe; me dio bastante fuerte, el médico me miró a unos tres metros de distancia y me dio cuatro pastillas para el dolor". [Teresa, boliviana, detenida en enero de 2009].

"R: Y la médica me vio. No me acuerdo del nombre porque la señora atendía como, no quiero decir como con asco, pero ella estaba como muy apartada. Me preguntó si tenía alguna enfermedad, si tomaba medicamentos. Yo le contesté que no. Y, entonces, me dijo que saliera y me dio una hoja. Ahí yo me quedé extrañado, porque si hay un médico en la zona de internamiento, creo que la idea es hacer análisis de sangre, porque uno no sabe si una persona tiene una enfermedad o no. Además, la valoración que tiene que hacer un médico tiene que ser física, y ella no

¹⁵ Font: Informe CEAR, 2009

se acercó. Ella me dijo: "No más, siéntate" y me preguntó eso, y cuando me dijo que ya está... Me quedé extrañado, porque no me tomó signos vitales, auscultó, no me auscultó. Sólo preguntó: "¿Está enfermo?".

P: ¿A qué distancia estaba?

R: Había un escritorio y, al otro lado, una silla, yo la vi alejada, la quise correr, para acercarme un poco, y ella me dijo, no, desde allá. Lo único que me preguntó fueron esas dos preguntas. Yo esperaba alguna revisión médica... De pronto, si le dices, te manda el medicamento. Y yo bajé y lo hablé con muchos de mis compañeros, la gente llega, puede estar enferma y no darse cuenta, y allí no lo descubren". [Cristian, colombiano, detenido en octubre de 2008].

"Había una joven embarazada que sufría numerosas crisis epilépticas y que sólo en tres ocasiones vino el SAMUR a verla; otra chica embarazada de dos meses que comenzó con una hemorragia y hasta que no pasó la mañana entera, que empeoró su situación, no avisaron al SAMUR para llevársela. Pasadas unas horas la trajeron devuelta como si nada hubiera sucedido, cuando en realidad había tenido un aborto y ya había perdido el niño [...]. Otra joven bosnia embarazada de seis meses que se quejaba de mucho dolor, fue al médico y nos dijo que ni la miraron, que sólo la dieron unas pastillas para calmarla. Salió a los 38 días de estar allí. En todos los casos, las jóvenes eran sacadas al pasillo y el SAMUR siempre las atendía allí, nunca tenía acceso al interior". [Teresa, boliviana, detenida en enero de 2009].

"Otro tenía una enfermedad que cada día se pinchan [diabetes], necesitaba insulina, pero no le daban. Casi se muere de eso, si no le abríamos la boca con las manos se moría. Fue a los tres días de estar, estaba en el baño y se escuchó un ruido, es el mexicano dijeron todos, se desmayó se estaba volcando su lengua. Había un dominicano que sabía un poco de medicina, le metieron los dedos y lo salvaron. El policía miró sólo desde las rejas y tampoco vino el médico, fue en horas de la tarde antes de ir a la cena. El médico recién vino al otro día a la mañana". [Ricardo, boliviano, detenido en diciembre de 2008].

e) Dret a que es comunicui immediatament a la persona que designi a Espanya i al seu advocat en l'ingrés del centre, així com a la oficina consular del país del que és nacional

"A mí me pusieron un abogado de oficio, en Moratalaz, al otro día en la mañana. Y en Plaza Castilla, cuando yo ya subí al juzgado a que me hicieran el juicio, entonces

fue cuando lo conocí, porque yo no sabía quién era mi abogado, ni cómo se llamaba, ni nada”.

“En Plaza Castilla me tocó ir a declarar ante el juez a eso de las cuatro de la tarde recién, porque vamos pasando de uno en uno. En ningún momento antes del juicio tuve un momento para hablar con el abogado, sólo mientras me llevaban por el pasillo caminando hacia el juez. El juez me preguntó cuántos años hacía que estaba aquí, yo le dije “Dos años”. Si tenía algún familiar: “No tengo a nadie”, y si actualmente estaba trabajando: “Sí, estoy trabajando en una empresa de reformas”, le expliqué. “¿Alguna vez has tenido algún juicio?”, me preguntó, y le dije: “Nunca he tenido contra nadie”. Bueno, ahí me dijo que iba a ir al internamiento, firma aquí, no tuve la oportunidad de leerlo.

Entonces mi abogado, el Sr. Gregorio dijo: “Él no puede firmar así nomás”, y entonces lo hicieron callar, me dijo: “No puedo hacer nada”. Y recién a las once de la noche me trasladaron al Centro de Internamiento. Allí sí, a eso de las nueve de la noche nos dieron comida”. [Ricardo, boliviano, detenido en diciembre de 2008]

f) Dret a ser assistit d’advocat , que es proporcionarà d’ofici i a comunicar-se reservadament amb el mateix, fins i tot fora de l’horari general del centre, quan la urgència del cas ho justifiqui.

“Me llamaron a las seis de la mañana, no me cambié, yo me iba para mi país supuestamente deportada como andaba, porque andaba con unas sandalias, me habían levantado de la cama, [...] Sólo tienes que salir cuando ellos dicen, porque le espera la camioneta afuera. [...] En el momento que te llevan al aeropuerto, no te dejan llamar, sólo te dicen de firmar, te espera el busito para llevarte y te llevan esposada” [Esther, hondureña, detenida en noviembre de 2008].

“A la una y media de la tarde te llama y te dice: “Cariño, estoy ahora mismo en el avión, salimos ya, llama a mi familia, que tienen que venir a buscarme”, porque ni siquiera te notifican que vas a ir para allá, o sea, yo sé que te vas y tengo que preocuparme de coger, concertar una cita con tu familia en el aeropuerto sin saber a qué hora llegas ni nada por el estilo, y directamente: “Gloria”, que era la familiar de mi pareja, todo esto en un buzón de voz, estamos hablando de diferencias horarias, de que si te vas a las diez igual allá son las seis de la mañana, la gente pues no tiene el mismo horario, entonces directamente “Gloria, es el segundo mensaje de voz que te dejo en el teléfono, tu cuñada va a ir ahora para allí, llega en 6-7 horas” [...] [Marcelo, pareja de Lucía, boliviana detenida en junio de 2008].

Tal i com s'expressa en el llibre *Voces desde y en contra los CIES* la manca d'informació que reben els advocats defensors dels interns per tal de poder abordar aquesta situació d'indefensió i de carències en la tutela judicial efectiva és molt elevada, fet que suposa que en diverses ocasions s'hagi deportat a persones sense que s'haguessin resolt els recursos interposats per el seu advocat.

"Esta misma noche. Sobre las 00.45 el letrado recibe una llamada del Colegio de Abogados de que ha sido designado por el propio detenido para su defensa e informándole que se encuentra detenido en el Grupo 3º. A las 11 horas del miércoles 2 de julio el letrado se presenta en los Juzgados de Plaza Castilla y allí se le informa que su defendido no ha pasado a disposición judicial. or cuanto pide información por teléfono, y al no recibirla decide trasladarse a las mismas dependencias del CIE de Aluche para contactar con su cliente, donde se le informa finalmente que ha sido expulsado a las 10.00 horas de ese mismo día" [Informe sobre Pablo, boliviano detenido en marzo de 2008].

g) Dret a comunicar-se en l'horari establert en el centre amb els seus familiars, funcionaris consulars del seu país o altres persones, que només podrà ser restringit per resolució judicial

El següent dret es compleix, almenys en la majoria dels casos, tot i que en moltes ocasions les possibilitats de comunicar-se amb els seus familiars durant el temps establert existent queda reduït, a conseqüència dels diversos tràmits per poder accedir a la zona de comunicacions del centre, que dificulten el total compliment del temps de comunicació directe -deu minuts-. Les comunicacions entre els interns i els seus familiars es realitzen sempre a través d'una mànec separadora com és el cas del CIE de Zona Franca.

"P: ¿Tú eres la compañera del chico que está aquí dentro, no? Pero no te dejan pasar."

"R: Sí, no me dejan pasar porque no tengo documentación y no puedo verle y apenas ha podido pasar su madre y no ha podido tener contacto físico con él, ni siquiera un beso o un abrazo. Nosotros venimos desde Galicia y pues nada, sólo cuatro o cinco minutos pudo verlo y nada más". [Cristina, familiar de un joven ecuatoriano detenido en abril de 2008].

"Rosario: A mí, en mi cumpleaños, no me pudieron dar un abrazo. Me dieron un beso, pero con las manos atrás. No se pueden acercar, no se puede dar la mano, no se puede hacer nada."

"Waldo, esposo de María: Yo también lo he vivido, no se puede tener contacto físico con tu pareja y para despedirte tienes que pedirle permiso a la policía, que a mí se me chafeó, porque es mi mujer, y tenerle que pedir permiso a la policía para despedirme de mi mujer..., eso lo veo yo algo absurdo. Pero qué más tengo que hacer, ¿humillarme? Pedirle permiso para despedirme de mi mujer..., pero, en fin, qué voy a hacer sino aguantar." [Rosario, boliviana, detenida en noviembre de 2007, y Waldo, esposo de María, joven ecuatoriana detenida en la misma fecha].

"Pero una vez..., es que también, es que se confunden con los números y, claro, te vienen a visitar, te llaman de otro número y no te encuentran y la visita ¿qué va a hacer? Tiene que pasar ahí todo el día, tiene que venirse a anotar y todo. A mi papá lo han botado de adentro."

"P: ¿Cómo es eso?"

"R: Creo que también se han confundido de número y yo no he escuchado mi número en ningún momento, y le han dicho: "No, ya tuvo visita", y yo ese día no tuve ni una visita. Porque te dejan tener una visita por día." [Miriam, boliviana, detenida en enero de 2009].

h) A ser assistit d'intèrpret si no comprèn o no parla el castellà i de forma gratuïta, si no disposés de mitjans econòmics.

i) A tenir en companyia als seus fills menors, sempre que el Ministeri Fiscal informi favorablement de tal mesura i existeixin en el centre mòduls que garanteixin la unitat i intimitat familiar.

j) Dret a entrar en contacte amb organitzacions no governamentals i organismes nacionals, internacionals no governamentals de protecció d'immigrants.

Aquest dret, resulta altra cop vulnerat doncs les organitzacions no governamentals no tenen una entrada lliure a l'interior dels CIES, només poden entrar en contacte amb els interns dels centres com a representants o advocats d'aquests –per la qual cosa necessiten que els interns coneguin l'existència d'aquestes organitzacions i es posin en contacte amb aquestes-. Tot i així, només

existeix la possibilitat de mantenir una visita de curta durada -entre cinc i deu minuts- amb un intern dins la sala de comunicació, però en cap cas es facilitaria l'accés l'interior del centre. D'aquesta manera, s'impedeix a les organitzacions i a qualsevol individu que no resti reclòs en l'interior el centre, la possibilitat de comprovar quines són les condicions en les que es troben els interns, i la qualitat de les instal·lacions i serveis que s'hi presten.

Degut a les repetides vulneracions que hem pogut observar fins al moment, podem considerar que una continua sent una prioritat exigir el compliment de la regulació interna dels centres. Però com es pot aconseguir aquest compliment si els centres estan regulats per el propi cos de policia? Si no es permet l'entrada en els centres a les ONG? De què serveix publicar en la pàgina web oficial del Ministeri de l'Interior aquestes normes reguladores dels centres, que inclouen una declaració de drets dels interns si aquests són vulnerats constantment?

3. Les veus del CIE de Zona Franca

En aquest apartat s'exposaran les diverses entrevistes realitzades durant l'elaboració d'aquest projecte. El que es pretén doncs, és donar a conèixer les veus d'aquelles persones que han viscut la seva pròpia realitat en el CIE de Zona Franca de Barcelona. La intenció és la de poder elaborar entrevistes tant amb persones detingudes i internes al centre. Com també als professionals, funcionaris que hi treballen incloent el director general del centre. Al mateix temps, existeix la voluntat d'entrevistar alguns advocats d'ofici als quals els hi hagi estat assignat un cas del CIE de la Zona Franca.

La dificultat per aconseguir realitzar aquestes entrevistes és molt elevada, doncs, malgrat entrar en contacte amb organitzacions no governamentals sigui reconegut com a un dret pels immigrants interns en el centre, la realitat s'oposa a l'accés d'aquestes organitzacions i/o entitats, dificultant així la difusió de la informació provinent del centre. El mateix problema, es presenta en intentar contactar i realitzar una entrevista amb el director general d'aquest o amb els policies funcionaris que regulen i treballen en el CIE, fet que evidencia altra cop, la voluntat de secretisme en el gestió dels centres d'intrenament.

Aquesta negativa, és en part, una mostra de la seva incapacitat per afrontar i donar explicacions sobre les denúncies que s'han tramitat a través de l'entitat per part d'immigrants i ex-treballadors del CIE, així com d'altres denúncies tramitades a per altres entitats. La seva voluntat sembla la de guardar silenci, no pronunciar-se, a no ser que sigui per ordre judicial –ordres que gairebé mai no arriben, doncs la majoria dels interns no poden denunciar ni comunicar a cap entitat la seva experiència dins el CIE, ja que són deportats abans que els recursos tramitats pels seus advocats puguin ser avaluats i per tant, els seus testimonis queden perduts en el procés d'extradició-. És cert, que tant els treballadors com el director del centre estan en el seu dret de guardar silenci, però podem considerar-lo com a un silenci delatador, doncs tampoc pretenen exposar la seva visió sobre el funcionament dels CIES –potser serà que ni ells mateixos, tenen gaire clar quina és la funció “lloable” de la seva tasca-.

4. Una reflexió incòmode

Aquests centres, són un clar exemple d'una possible reflexió dialèctica entre els conceptes legalitat/ètica. Els CIES són centres legals i és per aquest motiu que judicialment disposen del que de manera col·loquial anomenem "les espatlles cobertes". Però aquesta legalitat no respon, ni de bon tros, a una justificació de la seva existència des d'un punt de vista ètic o moral.

Sembla impensable que en ple segle XXI encara es donin aquestes atrocitats, que existeixin els CIES, centres en els quals un ésser humà és privat de la seva llibertat, pres a mans d'un estat pel simple fet d'haver comès una falta administrativa i on es vulneren, de forma flagrant els drets humans universals, que cal recordar: responen a uns drets fonamentals, universals i bàsics.

El tancament dels CIES, o més ben dit, el tancament d'aquestes presons per a persones immigrants ha de ser una prioritat en la lluita per la defensa dels Drets Humans Universals i també en la lluita de la dignitat humana.

El Ministeri de l'Interior, s'esforça en remarcar que els CIES són centres d'internament no penitenciari, i això ens porta una vegada més, a constatar l'evidència de la manipulació del llenguatge per part de l'administració, que té per aliat l'ús d'eufemismes, els quals amaguen rere el llenguatge institucionalitzat la més crua realitat.

És cert que existeix una gran desinformació per part de la població sobre l'existència d'aquests centres i les seves realitats, però aquesta desinformació no és casual, sinó creada de forma voluntària per part de tots aquells organismes i institucions als que no els convé que es realitzin campanyes mediàtiques, referents a l'existència dels CIES, doncs des del propi Ministeri d'Interior -màxim responsable de l'existència i funcionament d'aquests- es potencia aquesta desinformació la qual juga al seu favor; ja que si el silenci atorga, aquest és garantit a través de la desinformació.

El que cal doncs, és donar a conèixer la realitat d'aquests centres per tal de que la població pugui estar-ne informada i tingui al seu abast les eines necessàries per tal de poder conèixer, comprendre, contrastar i corroborar la informació necessària, amb l'objectiu i la voluntat de desenvolupar un criteri propi i individual enfront la realitat dels CIES. Aleshores sí, ja estarà a les seves mans, el jutjar o no,

denunciar o no, l'existència d'aquests. Cada individu podrà decidir en funció el seu propi criteri si es resigna a acceptar aquesta realitat, convertint-se així en còmplice, o bé decideix lluitar de forma organitzada i ferma per la eradicació definitiva d'aquests centres, i a exigir responsabilitats polítiques i penals a tots aquells que hagin contribuït a l'existència i manteniment d'aquests.

6. Recull de premsa

A continuació s'han recollit alguns articles publicats per diversos mitjans de comunicació que tracten sobre els centres d'internament per estrangers, concretament s'han seleccionat cinc articles.

El primer article fa referència a la creació del nou CIE de Zona Franca. L'article publicat al diari El Mundo exposa la distribució del centre, les seves infraestructures, els espais amb els que compta per al seu funcionament. L'article va acompanyat en tot moment de declaracions que el Director General del CIE realitza per tal d'argumentar les millores que el CIE de Zona Franca suposa davant el CIE de la Verneda que havia quedat obsolet. Finalment, també s'exposa la polèmica que genera l'existència dels centres d'internament i la voluntat per part de certs sectors de la població d'aconseguir-ne el seu tancament.

El segon article, tracta sobre el CIE de Ceuta (CETI) i narra la vivència personal de persones internes en el CETI, fent referència directe a històries personals que realment commouen. És en aquesta mateixa línia el que s'exposa en el contingut del tercer article, el qual fa ressò de les veus de les persones immigrants que narren les seves històries personals explicant sota quines condicions intenten -en la majoria dels casos de forma fracassada- arribar a la Península.

El quart article, és una publicació del diari El Mundo que publica un comunicat de SOS Racisme, des del qual es denuncien les males condicions dels CIES a les quals s'atribueix la mort del jove marroquí del CIE de Zona Franca. El secretisme sota el que es gestionen aquests centres, la seva invisibilitat i la incredulitat en observar com un estat suposadament democràtic permet l'existència d'aquests centres, els quals són clars vulneradors dels Drets Humans.

L'últim i cinquè article, tracta sobre la història d'un intern del CIE de València, que explica en una entrevista les condicions de vida en les quals es troben els interns d'aquest: la desinformació que pateixen envers el seu procés d'expulsió, l'angoixa que genera aquesta situació de privació de llibertat durant i després del seu internament o empresonament.

A continuació podeu consultar tots els articles, doncs se'n ofereix una còpia literal.

El nuevo centro de internamiento de BCN se inaugurará en septiembre

El responsable del centro afirma que «mejora en muchos puntos» al que funciona en La Verneda. El nuevo Centro de Internamiento de Extranjeros (CIE) de Barcelona, situado en la Zona Franca y con capacidad para 226 personas, substituirá al ya obsoleto de La Verneda cuando abra sus puertas «de forma inminente, en el plazo de un mes», según el director del centro, Miguel Angel Prieto.

Este centro de la Zona Franca fue asaltado el pasado 24 de junio por unos jóvenes que pretendían así denunciar la insalubridad del Centro de Internamiento de Extranjeros de La Verneda.

En este aspecto, Prieto ha indicado que el nuevo centro «mejora en muchos puntos» al de La Verneda ya que el nuevo es una «primera planta muy luminosa y amplia», mientras que el de La Verneda es un sótano, y duplica con creces la capacidad del centro añejo.

Cuando se trasladen los 10 internos que aún quedan en el centro de La Verneda, «se cerrará porque no reúne las condiciones y se utilizará como archivo», ha remachado Prieto.

El comisario jefe de Extranjería y Documentación, José María Hidalgo, ha explicado que su finalidad es «hacer que la estancia sea mínima y lo más grata posible», porque así también «se reducen la conflictividad y los problemas», y, a pesar de que ha confesado que «no es agradable estar en un centro» de internamiento, el buen acondicionamiento del de la Zona Franca propicia que «la gente se sienta menos presa pese a estar en situación de privación de libertad».

Distribución del espacio

El CIE de la Zona Franca se distribuye en zona de preingreso – de acceso libre, ya que no se considera aún entrada oficial al CIE, y en la que se ubican el recibidor de entrada, la sala de control, el pasillo de administración y una recepción en la que se les prepara para el ingreso al centro – y zona de internamiento, a la que acceden los extranjeros con un auto de internamiento, explica Efe.

Dejar sus pertenencias etiquetadas en una consigna del almacén y someterse a una revisión médica en la estancia de los servicios sanitarios para determinar cuál es el estado de salud del futuro interno son dos condiciones sine qua non para que se efectúe el internamiento de esa persona.

La separación entre hombres y mujeres está asegurada ya que hay comedor, patio interior, baños y habitaciones para cada género, y aunque los hombres no pueden acceder a las zonas de mujeres, ellas, si quieren, pueden acceder a los dos patios de los hombres.

Además de los dos tipos de habitaciones que hay en el CIE de la Zona Franca – unas de 25 metros cuadrados con seis literas y otras de 16 metros cuadrados con cuatro literas – hay estancias de aislamiento y dos módulos familiares con comedor, baño y cuatro literas.

El centro de Zona Franca es el primero que tiene cierre de puerta electromagnético en las habitaciones modificado, de forma individual o general, desde la sala de control.

Otro aspecto diferenciador respecto a los otros 10 CIE que hay en España es que la cocina no es de catering, sino que «se hace la comida en la cocina industrial del centro, y jamás se dispensa cerdo» para evitar conflictos religiosos, ha explicado el director del centro.

El tipo de internos de los CIE son extranjeros extracomunitarios pendientes de deportación, «en un 80% o 90% delincuentes, aunque no están aquí por un acto delictivo», ha comentado Prieto, que pasan una media de 17,5 días en un centro a la espera de que se les tramite el viaje de vuelta y de que se reciba la autorización del juzgado para expulsarles.

Teniendo en cuenta el alto porcentaje de delincuentes entre los internos, y para evitar que sus allegados les proporcionen droga u objetos prohibidos en el centro como los mecheros, las visitas de familiares y amigos se llevan a cabo con una mampara de separación de por medio.

La polémica del internamiento

BARCELONA. – La Caravana Europea para la Libre Circulación criticó ayer la inauguración del nuevo Centro de Internamiento de Extranjeros (CIE) de la Zona Franca de Barcelona, prevista para septiembre, en sustitución del viejo de La Verneda, porque «no soluciona ningún problema».

En un comunicado, la organización defendió que «la inmigración no es ningún problema» y que «la libertad de elegir residencia y la libertad de movimiento son derechos de toda persona».

La entidad señaló que los CIE «son dispositivos disciplinarios que producen una ciudadanía jerarquizada a través del miedo y la amenaza de expulsión».

En su opinión, el traslado del centro de internamiento de La Verneda al nuevo de Zona Franca es sólo una «limpieza de cara».

A su juicio, estas instituciones constituyen «agujeros negros» en la legislación y su funcionamiento «no es democráticamente controlable».

Además, la Caravana Europea para la Libre Circulación aseguró que el movimiento europeo contra este tipo de centros «no cesa», ya que en los últimos meses «se han producido masivas acciones de protesta en Barcelona, Málaga, Italia, Eslovenia y Alemania».

En junio, el Cuerpo Nacional de Policía detuvo a 59 jóvenes mientras participaban en una ocupación simbólica del nuevo centro de internamiento, todavía en obras. Entre los detenidos había dos abogados que formaban parte del equipo de asistencia legal que acompañaba a los activistas para representarlos en caso de arresto.

Todos los detenidos quedaron en libertad pero bajo los cargos de daños, atentado a la autoridad, desórdenes públicos, usurpación y otros cargos.

"Para nosotros, Ceuta es una cárcel"

La frustración de los inmigrantes atiza las tensiones en la ciudad autónoma

Fernando J. Pérez

Ratty, un músico sudanés de 25 años y sonrisa indestructible, tiene tatuado en la memoria el día en que llegó al Centro de Estancia Temporal de Inmigrantes (CETI) de Ceuta. "Era el 20 de julio de 2007. Mi mujer, Rose Jean, y yo tardamos cuatro meses en cruzar el desierto y damos gracias a Dios todos los días por haber llegado hasta aquí", afirma. Ratty, hijo de un pastor protestante, cuenta que es el único miembro de su familia que ha sobrevivido a las luchas entre cristianos y musulmanes en el sur de su país. El matrimonio tuvo una hija, Natascha, hace dos años y medio. En la mesa de la habitación que ocupan en el CETI solo hay una Biblia, abierta por una página al azar, y Ratty lleva en la mano otro libro, titulado *Our daily bread* (el pan nuestro de cada día).

Han pasado 1.080 días desde su llegada a Ceuta, y la lectura de textos religiosos apenas alivia el ansia de abandonar el limbo fronterizo de la ciudad autónoma y dar el salto a Europa: "Los músicos necesitamos libertad y aquí no la tenemos", dice Ratty. Casi todas las personas que viven en el CETI -actualmente hay 470 residentes, de ellas 15 familias con niños y otras 12 mujeres gestantes para 512 plazas- relatan historias similares.

El periodo de estancia media en el centro ha pasado a 18 meses, cuando el máximo previsto es medio año, aunque son numerosos quienes afirman llevar más de tres y cuatro años. La frustración que sienten los residentes por no poder continuar su viaje hacia la Península está convirtiendo al centro en una olla a presión que la policía teme que pueda reventar en cualquier momento. El pasado septiembre los senegaleses, que son la nacionalidad mayoritaria, con un 25% de residentes, se manifestaron por las calles de Ceuta pidiendo poder continuar su viaje hacia Europa. Posteriormente llevaron su protesta al propio CETI, que vivió momentos de gran tensión. Ahora, policías antidisturbios vigilan a diario las instalaciones, situadas en las afueras de la ciudad. La calma, de momento, se mantiene.

El CETI, gestionado por el Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales, es un centro abierto. Los extranjeros allí alojados, en un 70% demandantes de asilo pendientes de resolución, pueden salir de él con libertad y circular por la ciudad. Sin embargo, no pueden abandonar Ceuta ya que esta ciudad autónoma, al igual que Melilla, está

excluida del espacio Schengen de supresión de fronteras interiores de la Unión Europea.

Por ello, casi todos los días, residentes del CETI salen de las instalaciones de la carretera del Jaral y se dirigen al puerto ceutí. En la escollera de La Puntilla se esconden entre las rocas o sobre la montaña de escombros creada por la ampliación del recinto portuario. Allí esperan la oportunidad de colarse en los bajos de un camión que cruce el estrecho en los ferrys hacia Algeciras.

"En la escollera hay un centenar de inmigrantes, la mayoría magrebíes, muchos de ellos menores adictos a esnifar pegamento, pero también hay subsaharianos del CETI. No hay día en que no pillemos a uno o dos escondidos en camiones y contenedores", afirma una fuente de la Guardia Civil. A veces, los extranjeros lanzan piedras a los agentes para distraerlos y facilitar el embarque de sus compañeros. El último incidente conocido ocurrió en la madrugada del miércoles. Según un portavoz de la Guardia Civil, un pequeño grupo -"no más de media docena"- de subsaharianos les atacó y los agentes repelieron la agresión con pelotas de goma. No hubo heridos ni detenidos. La carretera que separa la escombrera del aparcamiento para camiones está sembrada aquí y allá por casquillos de balas de fogueo.

Musa, senegalés de 28 años y chofer de profesión, se ha subido junto a otros africanos a la escombrera. Es el único que no huye o se esconde de los periodistas, aunque se niega a dejarse fotografiar. Tras ocho meses en Ceuta, el jueves casi consiguió su objetivo: "Me colé en los bajos de un camión sin que el conductor se diera cuenta, pero ese camión no entró en ningún ferry", se lamenta con los ojos puestos en el Estrecho. "Para nosotros Ceuta es una cárcel".

El CETI, construido en la ladera de un monte, se divide en tres niveles. El superior lo ocupan el comedor, las zonas comunes y las oficinas. El nivel medio se dedica a aulas, talleres y zonas deportivas. La parte baja está destinada a las habitaciones de los inmigrantes. Junto al cuarto de Ratty y su familia, seis mujeres comparten una estancia de ocho metros cuadrados con literas.

Bibian, de 30 años y origen somalí, ha sido madre hace 15 días en un hospital de la ciudad. "Llevo tres años aquí. Estoy perdiendo el tiempo", afirma en inglés. La congoleña y francófona Corinne remacha: "No podemos cocinar nuestra comida, ni traer alimentos a las habitaciones, ni nada. Casi todos los días acabamos a gritos y hay broncas por cosas tan tontas como las camas. En estas condiciones es muy complicado vivir con educación", afirma. Las camas altas están atestadas con los enseres que estas mujeres han ido acumulando en estos años en Ceuta.

25 nacionalidades bajo el mismo techo

Carlos Bengoechea, diplomático de carrera y director del CETI desde hace ocho meses, gestiona un espacio en el que se mezclan 25 nacionalidades, y en el que trabajan 110 personas, la mayoría procedentes de ONG. "Para todas estas personas, Ceuta no es el fin de su trayecto. Han quedado embolsados en la ciudad. Hasta llegar aquí han pasado una media de dos años en el desierto, y muchos han sufrido graves vejaciones. Al 90% se les ha salvado in extremis del naufragio psíquico y llegan con situaciones muy complicadas. Lo primero que hacemos es tratar de que recuperen la dignidad personal perdida, aunque el alargamiento de la estancia genera otros problemas".

Bengoechea recuerda que el CETI, por el que han pasado unos 20.000 inmigrantes en sus 10 años de existencia, cumple principalmente una función social y humanitaria, que no dan ni Marruecos ni Reino Unido, los otros dos países con presencia en el Estrecho de Gibraltar. "Ningún país de la ribera norte de Europa da nuestro nivel de prestación", asegura.

En el centro, los extranjeros pueden ocupar su tiempo en talleres de jardinería o pintura o aprender español -"cinco de ellos se examinan ahora del Diploma de Español como Lengua Extranjera"-, afirma Bengoechea, que es bastante apreciado por los residentes, a los que habla en inglés y francés, lenguas que domina. Algunos inmigrantes tratan de adaptarse a la situación y se emplean como aparcacoches o descargando camiones. "No oculto que algunos acaban ejerciendo la prostitución", reconoce Bengoechea.

El presupuesto del CETI ceutí supera los cuatro millones de euros al año. La religiosa Paula Domingo, de la Asociación Elín, que lleva 11 años trabajando en la defensa de los derechos de los extranjeros, denuncia que "estar durante tres o cuatro años en un sitio en el que solo puedes comer y dormir a la espera de si te expulsan o te dejan ir a Europa es una tortura. Para ellos el futuro se ha roto, y colaboramos con nuestros impuestos a su deterioro personal".

Escapar de Ceuta y morir

El Defensor del Pueblo cuestiona que Interior no deje salir de Ceuta y Melilla a jóvenes subsaharianos acreditados como solicitantes de asilo.- Uno de ellos falleció tras huir de la ciudad en los bajos de un camión

I. CEMBRERO / M. CEBERIO BELAZA

Abdoulaye Koné no aguantó más. A la altura de Manilva (Málaga) éste marfileño de 20 años se soltó del camión en cuyos bajos se había escondido horas antes en Ceuta. Cayó sobre el asfalto de la AP-7 y fue atropellado. Murió poco después.

"Ese lunes 3 de mayo se levantó antes de lo previsto y, sin decirme nada, se marchó al puerto", recuerda Cyrille Blade, camerunés de 29 años, que compartía habitación con el marfileño en el [Centro de Estancia Temporal de Inmigrantes \(CETI\) de Ceuta](#).

"Estaba nervioso. El viernes anterior ya había intentado meterse en uno de los camiones que esperan en la explanada portuaria para embarcar", prosigue. "Fue con un amigo que sí lo consiguió y le llamó después desde Algeciras, pero a él le pillaron y regresó al CETI. Yo también [lo intenté con él varias veces](#), pero siempre nos atraparon".

Koné era solicitante de asilo y tenía los papeles en regla. Pero, desde enero, ni él ni otros en su situación pueden salir de Ceuta y Melilla. La policía no lo autoriza, así que lo hacen de forma ilegal, escondidos en los bajos de los camiones que viajan a la península. [La Comisión Española de Ayuda al Refugiado \(CEAR\)](#) ha presentado más de 50 recursos contencioso-administrativos en nombre de solicitantes de asilo, uno de ellos Koné, contra esta restricción.

Los jueces no han resuelto aún ninguno, pero el Defensor del Pueblo, el órgano ante la que los perjudicados han elevado una queja, comparte sus argumentos. La institución señala en un escrito que la explicación de las autoridades policiales "no resulta suficiente para impedir la libre circulación dentro del territorio nacional" de estas personas. Y no quedan ahí sus críticas.

"Estamos de acuerdo con todo lo que ha manifestado CEAR", dice por teléfono la adjunta al Defensor María Luisa Cava de Llano. "La prohibición no se ajusta a la legalidad vigente. Hace 20 días pedimos un informe jurídico sobre esta cuestión a la Secretaría de Estado de Seguridad [dependiente del Ministerio del Interior] y todavía no lo hemos recibido".

Un nuevo problema

El problema comenzó con la entrada en vigor de la nueva Ley de Asilo (12/2009 de 30 de octubre), que introdujo la obligación del Gobierno de documentar a los solicitantes de asilo en cuanto se admite a trámite su petición. Antes sólo se les entregaban los papeles con los que podían viajar la Península sin ningún problema?, a los que conseguían finalmente el estatus de refugiado. Cuando empezó a aplicarse la nueva norma, la policía de los puertos de Ceuta y Melilla decidió impedir embarcar a todos aquellos cuya petición se estaba tramitando.

Ceuta y Melilla, alega la policía, no son territorio Schengen y España se ha comprometido a mantener controles de identidad y documentos "en las conexiones marítimas y aéreas entre esas dos ciudades y la Península".

"Pero estos controles no suponen que pueda restringirse sin más la libertad de circulación de una persona documentada", responde la adjunta al Defensor del Pueblo Cava de Llano. "La tarjeta amarilla que les dan les autoriza a permanecer en España y en ella no se hace constar ninguna limitación de derechos específica para los solicitantes de asilo de Ceuta y Melilla".

"Lo único que ha cambiado con la nueva ley es el momento en el que se dan los documentos. No hay ninguna justificación legal para el trato distinto y discriminatorio que se les da a los solicitantes de Ceuta y Melilla", sostiene José Palazón, de la ONG Prodein. "Hay muchas personas que se están jugando la vida cruzando el Estrecho en camiones a pesar de que España, supuestamente, ya les estaba protegiendo. No tiene sentido".

La Guardia Civil de Ceuta señala que cada semana detiene a entre 5 y 10 inmigrantes escondidos en el interior de los camiones, a veces en la carga pero otras en los bajos, una cifra duplica a la de principios de año en 2009.

"Un buen compañero"

La mayoría de ellos son residentes en el CETI "que no es una cárcel", recordaba en el Senado la secretaria de Estado de Inmigración, Anna Terrón. Por eso "ellos salen y entran". Fueron esos residentes los que se manifestaron, el martes, ante la Jefatura Superior de Policía de Ceuta para protestar por la muerte de Koné. Terrón lamentó la muerte del subsahariano.

"Era un buen compañero", continúa Blade. "Le llamaba mi pequeño hermano porque le llevaba nueve años y, a veces, hacía alguna fechoría y le tenía que regañar. Siempre pedía perdón. Tenía dos años de carrera universitaria que interrumpió para reunirse con su madre, que se refugió en Senegal". Huyó de la inestabilidad en su país tras la guerra civil (2002-2004).

No fue eso lo que escribió Koné en su solicitud de asilo. Tras lograr entrar en Ceuta por mar, en septiembre pasado, aseguró que su madre fue asesinada y que él fue reclutado como niño-soldado. Era la única manera de que se aceptase a trámite su

petición de asilo. Obtuvo la tarjeta como solicitante de asilo, pero descubrió que no le bastaba con ese documento para viajar a la Península.

Animado por la Comisión Española de Ayuda al Refugiado (CEAR), una ONG de apoyo a los refugiados, Koné recurrió a la justicia para poder salir de Ceuta. Pero mientras esperaba la sentencia empezó a intentar cruzar a la Península. "Lógico", explica su compañero Blade. "Aquí, en Ceuta, nos pudrimos porque no hay nada que hacer, no hay futuro para nosotros", sostiene. "Nos tenemos que buscar la vida del otro lado" del Estrecho.

El problema corre el riesgo de agravarse. La Guardia Civil ha detectado en las últimas semanas un incremento del número de subsaharianos asentados en los bosques de Marruecos cercanos a Ceuta. Podrían ser hasta 600 los aspirantes a entrar en la ciudad autónoma. Hasta ahora no se ha producido, sin embargo, ningún intento masivo de saltar la verja que la circunda ni de entrar por mar.

SOS Racismo pide que se investiguen los centros de internamiento de extranjeros

'Estas personas son privadas de su libertad pese a no ser delincuentes'

SOS Racismo ha denunciado que las condiciones de los centros de internamiento en los que se recluye a inmigrantes indocumentados **vulneran derechos fundamentales** y ha atribuido a esta situación la muerte de un joven marroquí de 22 años en el centro de la Zona Franca de Barcelona, según un comunicado. El inmigrante ha fallecido esta pasada noche en el centro de internamiento en lo que, según los primeros indicios, **podría tratarse de un suicidio**.

La organización humanitaria ha indicado que el joven llevaba entre 20 ó 30 días "pendiente de una orden de expulsión" y que **"actualmente estaba en aislamiento"**.

"Queremos recordar que estas personas son privadas de su libertad pese a no ser delincuentes", ya que "sólo han cometido una falta administrativa, que es no tener la documentación en regla", señala el comunicado.

SOS Racismo ha censurado que las personas sin documentación "puedan estar retenidas hasta sesenta días en estos centros que no son penitenciarios y por lo tanto no tienen normas reguladoras de funcionamiento".

La organización de defensa de los derechos de los inmigrantes ha denunciado también "el **secretismo que rodea al CIE** (Centro de Internamiento para Extranjeros) y que propicia el contexto de vulneración de derechos y abusos para con las personas retenidas".

SOS Racismo ha aseverado que "la existencia en Cataluña de este espacio está fuera del marco legal" y es **"una realidad inconcebible** en un Estado democrático y de derecho".

Por ello, esta organización ha reclamado una "investigación de los hechos que se han dado y se dan continuamente en el CIE de la Zona Franca" para depurar responsabilidades y ha exigido el cierre de estos centros.

Además, mientras no se clausuren, la organización humanitaria ha instado a que se promulgue "una normativa con contenido estricto de garantías jurídicas y humanitarias en los centros".

"Un CIE, peor que una cárcel"

Elvin Ruiz se encuentra en un CIE de Valencia. Le pueden deportar a Bolivia este viernes. Ha hablado para *Latino* porque "no tiene nada que perder".

TONI MARTÍNEZ

Elvin no llora, no suspira y ni siquiera se lamenta. Sólo quiere alzar la voz mientras está recluso en condiciones insalubres. "No tengo nada que perder, por eso quiero que **antes que me deporten la gente sepa qué sucede aquí dentro**".

Elvin Andrés Ruiz es un joven boliviano de 25 años que se ha atrevido a contar a enLatino.com que está pasando en el Centro de Internamiento de Extranjeros (CIE) de Valencia.

Para Elvin, lo que debería ser un centro de acogida es algo peor que una cárcel. "**Aquí no tenemos nada que hacer, sólo ver pasar los días y en condiciones muy malas**". Los internos critican que viven casi hacinados y sin tener apenas garantías sanitarias.

"Sólo tres letrinas, tres grifos y seis duchas: sólo es para los más de cien internos", cuenta. Además, la limpieza es muy escasa por lo que **los urinarios son un foco de infección constante**. Eso cuando pueden ir al baño, ya que durante las nueve horas en las que se encuentran encerrados en la celda no tienen acceso a las letrinas. "Méate en una botella si quieres", les dicen los policías (¿carceleros?).

Cabe recordar que en el CIE se encuentran personas recluidas por una falta administrativa (no tener papeles) y por lo general no han cometido ningún delito. Elvin explica que la policía llega a gritarles, haciendo llorar a la gente que no sabe qué va a pasar con ellos. "Los trastornos están a la orden del día, hay muchas personas que se deprimen y no intervienen nunca psicólogos ni reciben ninguna atención".

Maltrato policial

En las tres semanas que ha pasado dentro del CIE, Elvin ha vivido varias situaciones violentas. La primera de ellas fue cuando Said, un joven marroquí, **quiso quitarse la vida usando las sábanas como cuerdas**, ya que tenía a su madre moribunda en Marruecos y quería ir a darle el último adiós. Los compañeros amenazaron con una huelga de hambre que acabó con la intervención de los antidisturbios y un encierro general de los internos durante casi 12 horas.

Otro caso es el de Murhi Naye, un senegalés de 31 años que tiene una contusión en la cabeza y necesita una medicación específica que no recibe. Según Elvin, cuando se negó a salir de su habitación porque estaba muy enfermo **fue encerrado durante dos días en un calabozo de dos metros cuadrados**. "La tensión es constante, las condiciones son terribles, no hay espacio para atender a más de cien personas durante sesenta días", añade Elvin. Además, los policías **no avisan de cuándo se va a ejecutar la orden de expulsión**, así que a los internos no tienen tiempo para avisar a sus abogados. "Simplemente entran de madrugada sin previo aviso. Sin dejarte hacer una llamada te llevan directamente al aeropuerto".

Sólo quiero dignidad

Este viernes puede que se ejecute la orden de expulsión de Elvin. Probablemente llegará a Bolivia con algunas imágenes que permanecerán en su retina para siempre: aquella de cuando vio a un **policía darle una patada por la espalda a su compañero Rubén** o cuando un interno paquistaní fue golpeado en el pecho mientras comía por no saber español. Tampoco olvidará la imagen de esa botella que le servía de retrete en las largas noches de encierro y de sed. Eso sí, de este lado del charco dejará una denuncia que día a día fue trabajando en sus horas de encierro: midiendo habitaciones, contando las sucias letrinas y todo para que nadie más sea tratado como él: "Yo sólo quiero que se sepa esto por el sentido de la dignidad de nosotros: somos personas".

6. Fonts interessants per consultar a la web

Altres fonts on podeu consultar informació referent als CIES

CONTRA-INFORMACIÓ

<http://barcelona.indymedia.org/>

<http://www.lahaine.org>

<http://nomadasintopico.contrabanda.org>

<http://www.kaosenlared.net/>

<http://www.enlatino.com/>

<http://www.patiomaravillas.net>

<http://www.sosracisme.org/>

BLOGS

<http://bitacoradeunnicaraguense.blogspot.com>

<http://melillafronterasur.blogspot.com/>

<http://vocessinfronteras.blog.com>

<http://ciesno.wordpress.com>

FOTOGRAFIA

http://www.elpais.com/fotogaleria/Frustracion/frontera/elpgal/20101106elpepunac_1/Zes/5

<http://www.laverdad.es/murcia/multimedia/fotos/region-murcia/57833-reabre-centro-internamiento-extranjeros-murcia-0.html>

PEL·LÍCULES, VIDEOS I DOCUMENTALS

Illegal és un film d'**Olivier Masset-Depasse**, que afronta el tema dels centres d'internament per a estrangers a Europa. Tania i el seu fill Ivan de 14 anys, són russos i viuen de forma irregular –sense papers– a Bèlgica. La pel·lícula narra la seva història, i la lluita dels seus personatges enfront la seva situació.

<http://www.illegal-lefilm.fr/>

The Battle for Attica Square tracta sobre la situació dels refugiats afganesos del Centre de Attica Square (Grècia) i la seva afeció en descobrir que allò que creien "somni europeu" s'ha convertit en un malson. És la primera vegada que un país de la UE ha vist el seu tracte als refugiats es descriu com una crisi humanitària per l'ACNUR. Aquest informe arriba al cor de les tensions creixents a Grècia.

http://www.youtube.com/watch?v=gPI9PW7ONIQ&feature=player_embedded

Expulsados del limbo... 5 años después, exposa la situació inhumana en la que han hagut de conuiu el col·lectiu d'immigrants il·legals provinents de Bangladesh a Melilla

<http://www.youtube.com/watch?v=h3TLKU1ApgM>

Documental Immigration Nation (USA) narra l'història d'Elvira Arellano, una immigrant sense papers mexicana, que després de ser detinguda per les autoritats nord-americanes es va negar a ser deportada. El cas d'Elvira, qui té un fill nascut als Estats Units, es va convertir en símbol de resistència per al moviment pro immigrant i en una de les més fervents activistes.

<http://www.immigrantnationfilm.com/press/>

Pel·lícula " In this world" de Michael Winterbottom: explica l'odissea de dos joves refugiats afgans que intenten escapar del seu país durant els primers bombardejos americans a l'octubre del 2001. després d'un llarg viatge a través del Pakistan, l'Iran i Turquia, els dos amics aconseguen arribar a Itàlia, on esperen trobar el paradís. Però el paradís és inexistent.

<http://www.labutaca.net/53berlinale/inthisworld.htm>

Pel·lícula de Wayne Kramer (USA): “Crossing Over” “Territorio prohibido”
la pel·lícula tracta sobre la immigració i els esforços dels immigrants il·legals de multitud de països i ètnies diferents per aconseguir l'estatus de residents legals a Los Angeles.

<http://www.filmaffinity.com/es/film154337.html>

Curtmetratge “A Girl like me” aquest curtmetratge ens presenta un estudi realitzat a nens i nenes del barri americà de Harlem, i que evidencia l'atribució del concepte de bellesa a uns criteris exclusivament racials.

http://www.aulaintercultural.org/article.php?id_article=1872

Philippe Lioret “Welcome” – Frontera Calais- UK el film descriu de forma fidel, la trista realitat de la travessia que han de realitzar els immigrants per tal de poder arribar al “destí del somni Europeu”. La pel·lícula narra la història personal dels personatges principals, mantenint però en tot moment, un rerefons crític i de denúncia enfront la llei francesa que prohibeix ajudar als immigrants il·legals.

<http://peliculas.labutaca.net/welcome>

Fatm Akin “Al otro Lado” una pel·lícula que tracta la vida privada dels seus personatges, i la lluita d'una de les protagonistes per aconseguir la seva llibertat

<http://estrenos.labutaca.net/2008/03/14/al-otro-lado/>